

Uj tündérrózsa virágzik a Fűvészkertben.

Eppen negyvenedik évfordulója, hogy Budapesten a Fűvészkertben először virágzott a világhírű braziliai tündérrózsa. Negyven évvel ezelőtt *Wartha Virce*, műegyetemi tanár, a Zsolnay-gyár legpompásabb bibormázának feltalálója, írta és fényképezte le ennek a gyönyörű virágnak a felnyílását s miként évekkel előbb Angliában az szerzett a braziliai tündérrózsának hírnevét, hogy az angol birodalom egyik fénykrának uralkodórőjéről, Viktóriáról nevezték el, azonképen Budapesten is a kiváló kémikus beláthatatlan időkre megalapította a *Viktoria* hírnevét, mert *Wartha Vincét* mindenki ismerte. Talán nem is azért, hogy nagy tudós, hanem mert Budapest legmagasabb embere volt a maga korában.

Negyven éven át minden augusztusban a braziliai tündérrózsa nyílt a Fűvészkert Viktória-házában, ahol akkor is kánikulai a hőség, mikor kint egy kis lehüléssel ajándékoznak meg bennünket, szegény nyári pestieket a meteorológusok. A braziliai tündérrózsa a mi szintén szépvirágú fehér tündérrózsáknak gigantikus, forróégyövi rokona, amely az Anaraznasz kiöntéseiben él Brazília trópusi klímája alatt. Már több délamerikai utazónak feltűnt a hatalmas vízi növény mikor végre 1837-ben Londonban *Lindley* leírta s rajzokkal díszített munkájában, amelyet csak 25 példányban nyomtatott és Viktória királynénak ajánlott, a királynéről *Victoria regia* néven vezette a növénytan tudományába.

Az angol királynő érdeklődését sikerült felkelteni s az angol főváros fűvészkertje, a világhírű Kew Garden, ettől kezdve mindent elkövetett, hogy a királynőnek életben is bemutathassa azt a szépvirágú növényt, amelyet a tudomány az ő nevével örökített meg. Ez azonban nem volt könnyű feladat s egy évtizedbe került, míg megoldani sikerült. A trópusi tündérrózsák magja ugyanis épúgy csak vízben tartható el, mint általában a tündérrózsáké, ezért az első, nem jól csomagolt magvak mind elpusztultak. Végre valakinek eszébe jutott s üvegben vízben küldötte el Londonba a magvakat, amelyek meleg vízben gyorsan csíráztak, majd a csiranövények erős növekedésnek eredtek s végül 1849-ben felnyílt a braziliai tündérrózsa gyermekfej nagyságú virága a ködös Albion ege alatt is, hogy gynyörködtesse Viktória királynőt és emlékeztesse koronázásának évére, amikor egy angol orvosnak az a merész ötlete támadt, hogy róla nevezzen el egy braziliai növényt, amelyet előbb csak az indiánok kerestek fel, de nem a virágjáért, hanem a lisztes magjaiért, amely kedvenc táplálékuk.

A múlt század második felében az angol példa nyomán minden számottevő európai fűvészkert igyekezett Viktória-házat építeni, amelynek hatalmas medencéjében a körülbelül 30 fokos víz felszínén augusztus havában szétterültek a braziliai tündérrózsa 1.5—2 méteres levelei és kinyíltak az előbb fehér, majd rózsaszín virágai, amelyek illata egyesíti magában a vanília és az ananász különlegességét. Budapesten *Prokopp* kísérletezett először a braziliai tündérrózsával, az a *Prokopp*, aki az akvaristák pótolhatatlan növényét, a *Vallisneria spiralis*-t honosította meg a Római-fürdő hővizében. Ami neki nem sikerült, elérte az egyetemi Fűvészkertben *Fekete József*, ő nevelte 1894-ben Magyarországon az első *Victoria regia*-t Hamburgból hozatott magból.

A negyvenedik évfordulóját a Fűvészkert azzal akarta megünnepelni, hogy bemutatja a braziliai tündérrózsa egyetlen ismert testvérét, amely Argentínában honos és a tudományban a *Victoria Cruciana* nevet viseli. Ez az argentinai tündérrózsa mindenben hasonlít testvérehez, csak levelei valamivel kisebbek, nálunk csak egy méternyire nőnek, de felhajló karimájuk magasabb. Azért ezen is elüldögélhet a 10 kilós gyermek anélkül, hogy félni kellene az elmerüléstől.

A régi példák nyomán az új tündérrózsa felnevelése is nagyszerűen sikerült, tavasszal már a meleg medencében fejlődött az argentinai tündérrózsa ama példánya, amely a budapesti közönséget volt hivatva gyönyörködtetni s tegnap kinyílt az első óriási virág is, amely hírül hozta, hogy az argentinai tündérrózsa nem hiába ered a tangó házából, illatosabb mint gigantikus testvére, a világ legnagyobb tündérrózsája. Még több virág készül a felnyílásra s aki a napokban ellátogat a Fűvészkertbe, valóban királyi élvezetben lesz része, ha belép a Viktória-házba.

De aki meglátogatja Viktória királynő virágát tekintszen be a Fűvészkert nagy üvegházába is, ott ugyanis megláthatja, hogy nő és hogy terem éret gyümölcsöt a banán. Ez meg bölcsseknek szánt látvány, a tudomány ugyanis *Musa sapientum*, vagyis bölcsék gyümölcse néven tiszteli a banánt.

Rapaics Raymund.